

DZIENNIK URZĘDOWY

e. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi

w zakresie szkół ludowych.

Redagowany w e. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 22. grudnia 1897.

Wiadomości osobiste.

C. k. Rada szkolna krajowa mianowała:

Aleksandra Bisikiewicza nauczycielem starszym 6-klasowej szkoły męskiej im. św. Anny we Lwowie.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła:

Stanisława Resiułę, starszego nauczyciela 6-klasowej szkoły męskiej w Gorlicach, do 6-klasowej szkoły męskiej w Krośnie.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

Ludmiłę Hupkównę, starszą nauczycielkę szkoły wydziałowej żeńskiej w Tarnowie;
Maryę Szemelowską, nauczycielkę szkoły 4-klasowej w Jasle;
Tomasza Klimondę, nauczyciela starszego szkoły im. św. Floryana w Krakowie.

Wiadomości statystyczne.

Stan szkół ludowych w roku szkolnym 1896/7 streszcza się w następujących cyfrach opartych na szczegółowych wykazach:

	W roku 1894/5	W roku 1895/6	W roku 1896/7
Uczęszczało na naukę codzienną obowiązkową:			
1. w szkołach ludowych publicznych . . .	557.633	564.664	561.041
2. w szkołach prywatnych	22.420	25.485	25.965
3. w szkołach wyższych	6.055	6.127	6.610
4. w domu uczyło się	7.864	6.610	8.366
razem . . .	593.972	605.080	601.982
Liczba nauczycieli (lek) w szkołach publicznych:			
1. z patentem nauczycielskim	4.412	4.542	4.745
2. z egzaminem dojrzałości	851	940	1.004
3. bez formalnej kwalifikacyi	1.024	1.141	1.098
razem . . .	6.287	6.623	6.847
Liczba szkół publicznych:			
1. zorganizowanych w ogóle	4.043	4.079	4.105
2. zorganizowanych, czynnych	3.590	3.600	3.600
3. zorganizowanych, lecz nieczynnych w ogóle	453	479	505
dla braku budynku i nauczyciela . . .	237	272	248
dla braku nauczyciela	216	207	257
4. nieuregulowanych czynnych	63	72	71
Na liczbę szkół czynnych składało się szkół:			
1. jednoklasowych	2.864	2.814	2.739
2. dwuklasowych	436	483	538
3. trzechklasowych	67	63	56
4. czteroklasowych	120	128	150
5. pięcioklasowych	111	115	114
6. sześcioklasowych	53	50	55
7. siedmio- i więcejklasowych (wydziałow.)	12	19	19
Nadto przy szkołach tych było czynnych klas nadetatowych	976	1.134	1.249

Z cyfr tych okazuje się przedewszystkiem pocieszający wzrost liczby i jakości nauczycieli w r. 1896/7 w porównaniu z poprzednim. Ubyło niekwalifikowanych 43, przybyło z egzaminem dojrzałości 64, a z patentem nauczycielskim 203. Przybyło w ogóle 224, oczywiście po wypełnieniu wszystkich luk z powodu śmierci, przeniesienia w stan spoczynku i rezygnacyi.

Pomimo tego przybytku nauczycieli liczba szkół czynnych nie zwiększyła się, a liczba dzieci pobierających naukę zmniejszyła się nawet o przeszło 3.000.

Zmniejszenie się liczby dzieci pobierających naukę ma swoje źródło najpierw w coraz to ściślejszem zbieraniu i kontrolowaniu dat frekwencyi. Dążąc do tego, aby usuwać wszelkie złudzenia w danych statystycznych, wydała Rada szkolna krajowa

w tym względzie szereg rozporządzeń, a między innymi poleciła, aby do rubryki „dzieci uczęszczające na naukę“ wpisywać tylko dzieci regularnie uczęszczające. Wpłynęło to oczywiście na obniżenie się cyfr w wykazach. Większy wpływ jednak wywarło na to postanowienie art. 30 ustawy krajowej z dnia 23. maja 1895 r., które pozwoliło rodzicom uwalniać od nauki szkolnej dzieci liczące lat sześć a posyłać do szkoły dzieci dopiero po siódmym roku życia. Z postanowienia tego według sprawozdań Rad szkolnych okręgowych zrobiła ludność, mianowicie wiejska, rozległy użytek w r. 1896, a chociaż dzieci, na razie od nauki uwolnione, będą musiały uczęszczać do szkoły po dwunastym roku życia, to kontyngens takich! dzieci uwidoczni się w danych statystycznych dopiero za lat sześć, t. j. w r. 1902/3. Jeśli te okoliczności uwzględnimy, to do ubytku frekwencyi o 3.000 dzieci w r. 1896/7 nie możemy przywiązać znaczenia, jakoby oświata w tym roku się cofnęła, owszem ponieważ dzieci uwolnionych od nauki w siódmym roku życia było o wiele więcej niż 3.000, to ubytek ten wyrównany został w przeważnej części zwiększoną frekwencyą na wyższych latach nauki. Przypuściwszy, że w każdej szkole tylko troje dzieci sześciolletnich przeciętnie uwolniono na jeden rok od nauki, to liczba uwolnionych wobec 3.600 szkół czynnych wyniosła 10.800. Ubytek ten frekwencyi wskutek wzrostu frekwencyi wyższych klas zredukował się do 3.000.

Na cóż jednak użyto, skoro frekwencya nie wzrosła, owych 224 nauczycieli, których władze szkolne w r. 1896/7 więcej niż w roku poprzednim miały do rozporządzenia? Oczywiście na tworzenie nowych klas przy szkołach już istniejących i na zapewnienie lepszego skutku nauce. Mielśmy kilkaset i mamy jeszcze niemało szkół takich, w których jeden nauczyciel uczyć miał 150, 200 a nawet 300 dzieci w jednej sali szkolnej. Dzielono w tym celu dzieci na trzy lub więcej oddziałów, które się kolejno zmieniały a z których każdy pobierał naukę w 10 lub niewiele więcej godzinach tygodniowo. Nauka taka nie miała oczywiście rzeczywistej wartości, a nauczyciel terań swe siły bez prawdziwego skutku. Usunąć te jaskrawe anomalie było też pierwszym obowiązkiem władz szkolnych. Wielu tak przepełnionym szkołom dodano drugą lub trzecią siłę nauczycielską i drugą lub trzecią salę szkolną. Szkoła z pozornej stała się rzeczywistą, ale w danych statystycznych frekwencyi nie zaszła przez to zmiana, bo liczba dzieci, która się dziś w szkole takiej naprawdę uczy, figurowała już dawniej w wykazach frekwencyi — prawda że głównie tylko w wykazach. Rozrzutnością władza szkolna w tym względzie nie zgrzeszyła, bo szkoła, nie mająca 120 uczniów uczęszczających, dziś jeszcze nie otrzymuje drugiego nauczyciela, a nie brak szkół, w których na jednego nauczyciela przypada liczba uczniów o wiele, wiele większa.

Łatwiej zresztą było znaleźć siły nauczycielskie na obsadzenie tych posad drugich, niesamoistnych, niż na obsadzenie posad samoistnych w szkołach jednoklasowych, które wymagają koniecznie nauczyciela kwalifikowanego z pewnem doświadczeniem. Dlatego też mimo wzrostu liczby nauczycieli nie wzrosła liczba szkół czynnych, a tylko szkoły jednoklasowe lepiej obsadzone zostały.

Na wstrzymanie wzrostu liczby szkół czynnych wpływa niepospolicie także sprawa budynków szkolnych, która jeszcze przedstawia się wcale nieświetnie. Doświadczenie zaś codzienne uczy, że nauczyciel, który na wsi ma dobre mieszkanie, ogród czy grunt i dobrą salę szkolną, mimo szczupłej pensyi 350 zł. trzyma się wsi

i niechętnie przenosi się do miasteczka, które mu zapewnia dochód 495 zł. lub 660 zł., lecz bez mieszkania. Niejeden też przeniósłszy się na taką posesję, po krótkim czasie napowrót na wieś wraca. Gdzie jednak na wsi niema dobrego mieszkania, gdzie szkoła mieści się w walucej się, ciasnej i niezdrowej chacie, tam niema siły, któraby mogła utrzymać nauczyciela, i szkoła taka prędzej czy później przechodzi do liczby nieczynnych. Nauczyciel przenosi się albo do gminy, która nową szkołę z nowym budynkiem otwarła, albo ostatecznie do miasta. Powtarza się też ciągle zjawisko niedobre, że nowe szkoły otwierają się kosztem dawnych. I tak w r. 1896/7 otwarto świeżo zorganizowanych szkół 24, dawniej zorganizowanych szkół 106, natomiast szkół czynnych zamknięto 130. Dowód to, że akeya podjęta około stawiania nowych budynków rozporządza dotychczas nikłymi środkami.

Szczegółowe sprawozdanie daje wierny obraz prac i usiłowań podjętych w roku ubiegłym przez władze szkolne i nauczycieli. Na tem miejscu Rada szkolna krajowa poczuwa się jednak do obowiązku, ażeby ponownie stwierdzić, że ogół nauczycielstwa ludowego oddaje się swojej pracy z gorliwością i rozumnem pojęciem swojego zadania i stanowiska. Cenić to trzeba tem więcej, że nie brak zawsze wpływów zewnętrznych, które pracują nad wzburzeniem i wykojeniem nauczycieli.

(Ze „Sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego w r. szk. 1896/7“, str. III.—V.)

Konkursa.

a) ogłoszone po raz pierwszy:

L. 1795. C. k. Rada szkolna okręgowa w Wadowicach ogłasza niniejszem konkurs na następujące posady nauczycielskie:

1. Na posesję stałego starszego nauczyciela szkoły 5-klasowej męskiej w Andrychowie z płacą roczną 450 złr. i 10% dodatkiem na mieszkanie.

2. Na posesję stałego młodszego nauczyciela z płacą roczną 400 złr. i 10% dodatkiem na mieszkanie.

3. Na posesję stałego młodszego nauczyciela szkoły 3-klasowej mieszanej w Lancoronie z kwalifikacją do uczenia języka niemieckiego z płacą roczną 400 złr. i 10% dodatkiem na mieszkanie.

4. Na posady młodszych nauczycieli stałych w 2-klasowych szkołach mieszanych w Inwałdzie, Izdebniku, Przeciszowie, Ryczowie, Zebrzydowicach, Zembrzycach z roczną płacą 300 złr. i 10% dodatkiem na mieszkanie.

5. Na posady stałych nauczycieli w szkołach 1-klasowych z roczną płacą 350 złr. i wolnem pomieszkaniem: a) w Barwałdzie górnym, b) Barwałdzie dolnym, c) Frydrychowicach, d) Głębowicach, e) Grodzisku, f) Jaszczurowej, g) Łączanach, h) Marcyporębie, i) Nidku, j) Podolszu, k) Ponikwi, l) Przytkowicach, m) Rzykach, n) Skawcach, o) Tłuczani, p) Witanowicach, r) Zagórniku, s) Zygodowicach.

Kompetenci (kompetentki) winni wnieść należyście udokumentowane podania zaopatrzone w tabelę kwalifikacyjną, wykaz służbowy i wymiar wkładki emerytalnej

za pośrednictwem swej władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Wadowicach najpóźniej do 2. lutego 1898.

W Wadowicach dnia 30. listopada 1897.

L. 2271. C. k. Rada szkolna okręgowa w Nowym Sączu dodatkowo do konkursu z dnia 20. października 1897 ogłasza konkurs na posadę nauczyciela religii rzymsko-katolickiej w 4-klasowej szkole ludowej mieszanej przy kolonii kolejowej w Nowym Sączu z roczną płacą 700 złr. i dodatkiem 70 złr. na mieszkanie z terminem do 2. lutego 1898.

Obowiązkiem tego nauczyciela jest udzielanie nauki religii rzymsko-katolickiej w szkole wyżej wymienionej, ewentualnie także w innej miejscowej publicznej szkole w miarę potrzeby o ogólnym wymiarze czasu oznaczonym w §. 1. ustawy krajowej z dnia 1. grudnia 1889 Nr. 71. Dz. u. kr.

Nowy Sącz dnia 10. grudnia 1897.

L. 2265. C. k. okręgowa Rada szkolna w Kamionce strumiłowej ogłasza niniejszem konkurs na następujące stałe posady nauczycielskie:

I. W 5-klasowej szkole żeńskiej w Kamionce strumiłowej z polskim językiem wykładowym posada starszej nauczycielki z płacą 450 złr. i 45 złr. na mieszkanie.

II. W 5-klasowej szkole mieszanej w Radziechowie posada starszego nauczyciela z płacą 450 zł. i 45 złr. dodatku.

III. W 4-klasowej szkole mieszanej w Stojanowie z ruskim językiem wykładowym jedna posada starszego nauczyciela z płacą 450 złr. i 45 złr. na mieszkanie.

IV. Samoistne posady nauczycielskie z płacą 350 złr. i wolnem mieszkaniem:

a) z polskim językiem wykładowym:

1. w Berbekach i 2. w Warechołach;

b) z ruskim językiem wykładowym:

1. w Banuninie, 2. Dernowie, 3. Jabłonówce, 4. Manasterku, 5. Mukaniu, 6. Nahorcach, 7. Opłucku, 8. Ordowie, 9. Pawłowie, 10. Pobużanach, 11. Rakobutach, 12. Środopolecach, 13. Streptowie, 14. Stryhance, 15. Tadaniach, 16. Teteweczycach;

c) z niemieckim językiem wykładowym w Hanuninie.

Na posady starszych nauczycieli sub 1) i 2) będą mieli pierwszeństwo kandydaci (kandydatki) z egzaminem wydziałowym.

V. Jedna posada młodszej nauczycielki 5-klasowej szkoły żeńskiej w Kamionce strumiłowej tudzież dwie posady młodszych nauczycieli (lek) 5-klasowej szkoły mieszanej w Radziechowie z płacą 400 złr. i 40 złr. dodatku na mieszkanie.

Kandydaci (kandydatki) ubiegający się o jedną z posad w konkursie wymienionych mają wnieść należycie udokumentowane podania za pośrednictwem władzy przełożonej do tutejszej Rady szkolnej okręgowej najpóźniej do 2. lutego 1898.

Z c. k. okręgowej Rady szkolnej.

W Kamionce strumiłowej 6. grudnia 1897.

L. 1739. Celem stałego obsadzenia poniżej wymienionych posad nauczycielskich ogłasza się niniejszem konkurs :

1. Na posadę nauczyciela starszego 5-klasowej szkoły męskiej w Rudkach z roczną płacą 450 złr. i 10% dodatkiem na mieszkanie w rocznej kwocie 45 złr.

2. Na 4 posady nauczycielek starszych szkoły żeńskiej w Rudkach z roczną płacą 450 złr. i 10% dodatkiem na mieszkanie w rocznej kwocie 45 złr. i ewentualnie

3. na 2 posady młodszych nauczycieli (lek) powyższych szkół z roczną płacą 400 złr. i 10% dodatkiem na mieszkanie w kwocie 40 złr.

Na posady nauczycieli i nauczycielek pod 1), 2) będą mieli pierwszeństwo kompetenci z egzaminem do szkół wydziałowych.

Podania należyście udokumentowane należy wnieść za pośrednictwem władz przełożonych najpóźniej do 2. lutego 1898.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

W Rudkach dnia 7. grudnia 1897.

b) ogłoszone po raz drugi:

L. 1884. Celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich ogłasza się niniejszem konkurs :

1. posady kierownika 5-klasowej szkoły męskiej w Sieniawie,

2. posady kierowniczkii 5-klasowej szkoły żeńskiej w Sieniawie,

3. jednej (dwu) posad nauczycieli starszych w szkole 5-klasowej męskiej w Sieniawie,

4. jednej (dwu) posad nauczycielek starszych szkoły 5-klasowej żeńskiej w Sieniawie,

5. na jedną posadę nauczyciela młodszego w szkole męskiej, ewentualnie w razie opróżnienia się na jedną posadę nauczycielki młodszej w szkole żeńskiej w Sieniawie.

Do posad wymienionych pod 1. i 2. przywiązana jest płaca w kwocie 450 złr., dodatek za kierownictwo w kwocie 50 złr., tudzież wolne pomieszkanie lub relutum.

Do posad wymienionych pod 3. i 4. płaca 450 złr. i dodatek na pomieszkanie w kwocie 45 złr.

Do posady pod 5. płaca w kwocie 400 złr. i dodatek na pomieszkanie w kwocie 40 złr.

Od ubiegających się o powyższe posady wymagana jest kwalifikacya do szkół ludowych spopolitych z prawem udzielania języka niemieckiego.

Z pomiędzy kandydatów (kandydatek) ubiegających się o posady wymienione pod 1., 2. i 3. pierwszeństwo mieć będą ci (te), którzy (re) posiadają kwalifikacyę do szkół wydziałowych, przedewszystkiem kandydaci (ki) mający egzamin wydziałowy z grupy przyrodniczej, tudzież kandydatki, które ukończyły kurs robot w szkole wydziałowej we Lwowie lub w Krakowie.

Kandydaci (kandydatki) ubiegający się o powyższe posady mają wnieść podania należyście udokumentowane za pośrednictwem swych władz przełożonych w nie-

przekraczalnym terminie do 26. stycznia 1898 do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Jarosławiu.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Jarosław dnia 30. listopada 1897.

L. 1133. C. k. Rada szkolna okręgowa w Zbarażu ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich.

I. W szkole 5-kl męskiej w Zbarażu posady nauczyciela religii grecko-katolickiej z obowiązkiem udzielania tej nauki w miejscowej 5-kl. szkole żeńskiej z płacą 450 złr. i 10% na pomieszkanie.

O powyższą posadę ubiegać się mogą kanonicznie ordynowani kapłani.

II. Przy szkołach 1-klasowych z płacą 350 złr. i wolnem pomieszkaniem: 1. w Bazarzyńcach, 2. Berezowicy małej, 3. Dobrowodach, 4. Hnilczkach 298 złr. gotówką i 52 złr. w naturze, 5. Jacowcach 263 złr. gotówką i 87 złr. w naturaliach, 6. Klimkowcach, 7. Koziarach, 8. Łozówce, 9. Medynie 290 złr. 24 ct. gotówką i 59 złr. 76 ct. w naturaliach, 10. Palczyńcach 24 złr. dodatku osobistego, niewliczalnego do emerytury, 11. Sieniawie, 12. Terpilówce 306 złr. 88 ct. gotówką i 43 złr. 12 ct. w naturaliach, 13. Worobijówce 272 złr. gotówką i 78 złr. w naturaliach, 14. Zaru-dziu 261 złr. gotówką i 89 złr. w naturaliach, 15. Zbarażu starym.

Podania należyście udokumentowane wnosić należy za pośrednictwem swych władz przełożonych do tutejszej c. k. Rady szkolnej okręgowej do 26 stycznia 1898.

Zbaraż dnia 29. listopada 1897.

L. 1950. Na posadę starszego nauczyciela szkoły jednoklasowej w Siedliskach ad Tuchów z płacą 350 złr. w. a., wolnem pomieszkaniem, ewentualnie odpowiedniem relutum i prawem korzystania z przyznanych ustawą dodatków pięcioletnich ogłasza się niniejszem konkurs.

Kandydaci z kwalifikacją dla szkół ludowych pospolitych mają wnosić należyście udokumentowane podania za pośrednictwem swych bezpośrednich władz przełożonych do dnia 26. stycznia 1898.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Tarnów dnia 30. listopada 1897.

L. 1289. C. k. Rada szkolna okręgowa w Lisku ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich:

I. W szkole 4-klasowej mieszanej w Ustrzykach dolnych posady nauczyciela kierującego z płacą 450 złr., wolnem pomieszkaniem i dodatkiem za kierownictwo w kwocie 50 złr.

II. W szkole 4-klasowej mieszanej w Ustrzykach dolnych posady nauczyciela starszego z płacą 450 złr. i 10% dodatkiem na mieszkanie.

III. W szkole 2-klasowej w Czarnej posady nauczyciela kierującego z płacą 350 złr., wolnem pomieszkaniem, dodatkiem za kierownictwo w kwocie 50 złr. i użytkowaniem gruntu szkolnego.

IV. W szkołach 2-klasowych w 1. Czarnej, 2. Czaszynie, 3. Smolniku ad Baliogród, 4. Woli miehowej posad nauczycieli (lek) młodszych z płacą po 300 złr. i 10% dodatkiem na mieszkanie.

V. W szkołach 1-klasowych posad samoistnych nauczycieli (lek) z płacą 350 złr., wolnem pomieszkaniem i użytkowaniem gruntu szkolnego w 1. Balnicy, 2. Beresce, 3. Łobozwi, 4. Łupkowie, 5. Maniowie, 6. Olszanicy, 7. Paszowej, 8. Serednicy, 9. Skorodnem, 10. Smolniku ad Lutowiska, 11. Stankowej, 12. Sternicy, 13. Telesznicy oszwaronej, 14. Telesznicy sannej, 15. Wetlinie, 16. Zachoczewiu, 17. Zawadce, 18. Zubieńsku, 19. Żernicy wyżnej.

W szkołach w Ustrzykach dolnych i Paszowej jest język wykładowy polski, w innych ruski.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem swych władz przełożonych do tutejszej c. k. Rady szkolnej okręgowej w terminie do 26. stycznia 1898.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

W Lisku dnia 3. grudnia 1897.